

Зборовський Іполіт Чеславович

Громадський, політичний і культурний діяч першої третини ХХ ст., засновник кредитного руху на Бершадщині.

Народився 12 серпня 1875 року в селі Яланець Ольгопільського повіту у дворянській родині. Поляк. Навчався в Ананіївській гімназії. В 1895 році стає учнем художньої школи в Одесі, яку закінчив з відзнакою. Потім стажувався у Мюнхенській академії мистецтв.

У 1904 році зрікся дворянства, приписався до селянської громади Яланця і одружився з наймичкою Єфросинією Люлько, а вже через два роки заснував перші сільські кооперативи – споживчий, кредитовий та сільськогосподарський.

У 1909 році взяв участь у створенні першої споживчої спілки у Бершаді. Займався вивченням історії, мистецтва, етнографії, збирав пам'ятки старовини та народної творчості. Добре знав професора В. Антоновича, допомагав йому в археологічних розкопках. На свої кошти збудував у Яланці Український народний дім.

В 1916-17-х роках вступив до «Союзу міст», за дорученням якого збирав пам'ятки мистецтва й старовини в Галичині та на Буковині.

Влітку 1917 року став головою Ольгопільської народної управи. Заснував осередок партії Українських соціалістів-революціонерів (УПСР) і був вибраний депутатом до Центральної Ради з правом вирішального голосу.

За рекомендацією М. Біляшівського в травні 1917 року І. Зборовського було обрано дійсним членом Центрального комітету охорони пам'яток старовини й мистецтва на Україні.

При владі Скоропадського по доносу свого родича з Ольгополя Зборовський у 1918 році був заарештований і утримувався в Лук'янівській в'язниці в Києві. Після захоплення денікінцями Києва, друзі визволили його з в'язниці, і він під чужим іменем виїхав до Одеси, а звідти повернувся у Яланець.

У 1920 році заснував у Бершаді музей, який очолював протягом 1920-22 років. У 1923 році на прохання односельчан повертається в Яланець і створює нову кооперацію. В 1924 році Зборовський є головою правління кооперативу.

В 1927 році зборовським було засноване Тульчинське краєзнавче товариство. 26 серпня 1929 року його заарештували по справі СВУ – «Спілки визволення України» на 6 місяців.

В 1930 році, перебуваючи на посаді завідуючого Тульчинського музею, за пропаганду контрреволюційної літератури був висланий до Архангельська.

В 1935 році працював на посаді бухгалтера в Тиманівському тубдиспансері і знову був засланий на Північ. Заарештований 4 серпня 1937 року і розстріляний 25 серпня 1937 року.

Автор статей з теорії та практики організації кооперативного руху, музейної справи, етнографічних досліджень у журналах «Вести мелкого кредита», «Старое в новом» (Санкт-Петербург), «Селянський кредит» (Харків), «Глобус» (Бершадь), газетах «Подольские епархиальные ведомости», «Червоний край» (Вінниця).